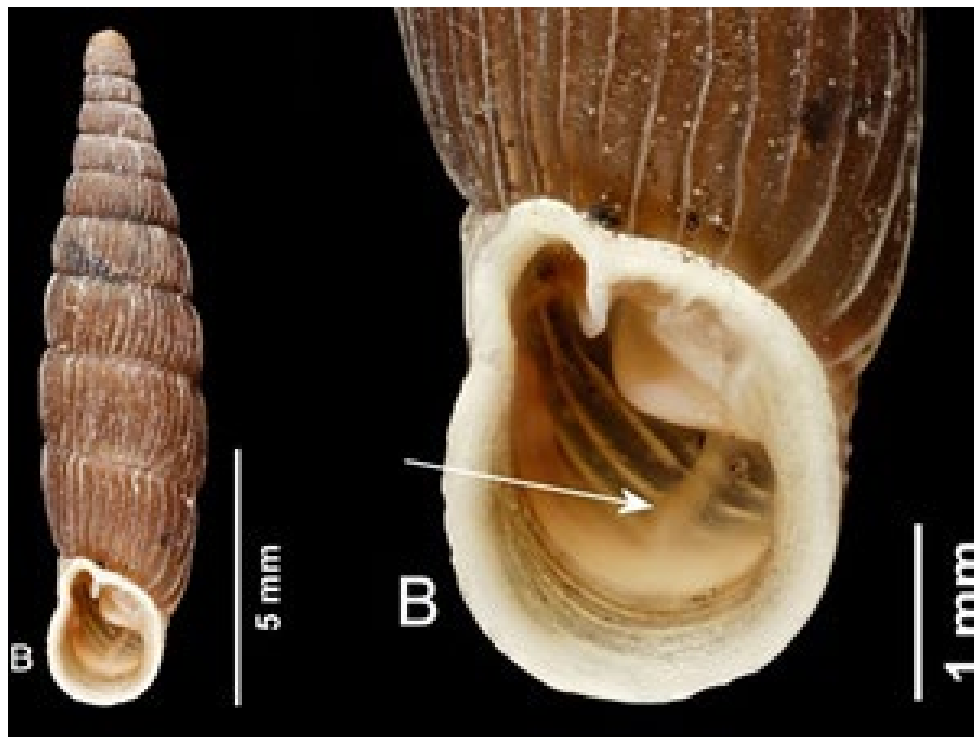

Idänsulkukotilo

Macrogastra borealis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Idänsulkukotilo on maalla elävä, sulkukotiloihin kuuluva nilviäislaji. Kuori on kapean sukkulamainen ja sen korkeus on täysikasvuisella 13–15 mm ja leveys 3–3,6 mm. Hailakan lämpimän ruskea pinta on voimakkaasti ja säännöllisesti uurteinen (4 uurretta/mm suuaukon yläpuolisessa kierteessä) ja uurteet ovat paljon leveämmät kuin niiden väliset harjanneet.

Pyöreähkön suuaukon yläosassa on reunaan asti ulottuva ylälamelli. Siitä alaoikealle, suuaukon laidassa on 1–3 pikkupöimua. Niiden alapuolella, hieman sisempänä suussa on suuri alalamelli, jossa on huuleen asti ulottuvat kaksi samanpituista haaraa (kuin kyljellään oleva K-kirjain). Alalamellin tyvellä on pieni alapöimu. Huuli on hieman ulospäin kaartunut. Lajin voi sekoittaa muihin sikarimallisiin sulkukotiloihin. Ne voi erottaa toisistaan kuoren pituuden muodon ja uurteisuuden sekä suun muodon ja siinä olevien pöimujen perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Idänsulkukotilo on vaateliassaji, joka elää kalkkipitoisissa lehdoissa. Idänsulkukotilon voi nähdä kostealla säällä kiipeilemässä puiden rungoilla. Idänsulkukotilon ainoa Suomesta tunnettu esiintymä löytyi vuonna 2006 Etelä-Hämeen Urjalasta.

Nykytila ja uhkatekijät

Ainoa tunnettu esiintymä on hyvin pienialainen (0,2 ha) ja sijaitsee suojelualueella. Pitkällä aikavälillä esiintymän uhkana voi olla kuusettuminen. Lajin mahdollisia löytymättömiä esiintymiä saattavat uhata metsähakkuut ja lehtojen kuusettuminen.

Hoitosuosittelut

Idänsulkukotiloiden esiintymät ja niiden lähiympäristöt tulee säilyttää luonnontilaisina, mutta estää lehtojen liiallinen kuusettuminen. Iäkkäät lehtipuut ja lahoppuut sekä varjoisan kostea pienilmasto tulee säilyttää.

Lähteet

- Koivunen, A., Malinen P., Ormio, H., Terhivuo, J. ja Valovirta, I. 2014. Suomen kotilot ja etanat. Opas maanilviäisten maailmaan. Hyönteistarkkailu TIBIALE Oy. 376 s.
- Lajitietokeskus 2021. Idänsulkukotilo - *Macrogastra borealis* | Yleiskuvaus | Suomen Lajitietokeskus
- Ormio, H. 2015. Idänsulkukotilo *Macrogastra borealis* (O. Boettger, 1878), uusi lisä Suomen nilviäisfaunaan (Mollusca: Clausiliidae). *Sahlbergia* 21 (2): 2–5.
- Ormio, H. 2015. Two land snail species new to Finland: *Macrogastra borealis* (O. Boettger, 1878) and *Quickella arenaria* (Potiez & Michaud, 1835) (Mollusca: Gastropoda). *Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica* 91: 51–55.

Kuva: Pekka Malinen, CC-BY-SA-4.0. Idänsulkukotilon suuaukon sisäpuolen ulkopöimu on osoitettu kuvassa nuolella.